

Könyvajánló

Alkotmánytan (Szerk.: Kukorelli István). 4., átdolgozott kiadás Osiris Kiadó, 437 oldal (Osiris tankönyvek) 1480 Ft

A könyv előző kiadásai is már kötelező olvasmánynak számítottak számos felsőoktatási intézményben, társkötetének az *Alkotmányjog* című jogszabálygyűjtemény tekinthető. Az alkotmánytan az állam- és jogtudomány egyik önálló, nagyfontosságú diszciplínája, amely számos, többé-kevésbé különböző részre oszlik. Foglalkoznia kell az alkotmányok történeti tipológiájával, a jogforrások elméletével, az alaptörvények megállapításával, az államhatalom megosztásának rendszereivel, a gyakorlati törvényhozó, végrehajtó, kormányzó és bírói hatalom mibenlétével, sőt a parlamenti demokrácia megvalósult típusaival is. Mindeme kérdéskörök kézikönyvszerű összefoglalását végzi el a kötet. Anyagkezelése „honi szempontú”: közli a ma érvényes magyar alkotmányt, leíró elemzést nyújt az 1990 utáni magyar államberendezkedésről, hatalommegosztásról, a köztársasági elnök, a kormány, a kormányfő, a helyi önkormányzati rendszer, az Alkotmánybíróság, az ügyészség stb. funkcióiról és működéséről, egyúttal jelzi a magyar alkotmány és alkotmányosság problémáit, vitatott pontjait. Nem takarékoskodik az elmélet-történeti és történeti áttekintésekkel sem, egy-egy nagyobb rész után pedig irodalomjegyzéket is ad.

A jelenlegi, 4. kiadás új fejezettel bővült, amely a tulajdonhoz való jog és a vállalkozási szabadság alkotmányos problémáiról szól.

Általános jogtörténet. 1. kötet. (Szerk.: Horváth Pál, Révész T. Mihály).

Bővített, átdolgozott kiadás, Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1996, 502 oldal 2546 Ft

Az egységes egyetemi tankönyv az *Egyetemes állam- és jogtörténet* című tankönyv utódjának tekinthető.

Az általános jogtörténet a társadalmi formációk általánosítható államszervezeti és jogrendszeri összefüggéseinek tudományos feldolgozására vállalkozik. Ez azonban nem foglalja magába valamennyi ország jogtörténetének teljes kifejtését, hanem az állam- és jogintézmények, a jogi intézmények és a főbb jogrendszerek történetét a kialakulásuk és történelmi szerepük miatt jelentős országok, régiók keretei között mutatja be.

A bővített és átdolgozott kiadásban megjelent első kötet négy részből áll, felosztásában a történetfelfogás korszakbeosztását követi: ókor (az állam- és jogfejlődés kezdete), a feudális állam és jog története, a modern (polgári) jogrendszerek, a modern jog újabbszervezeti története. A könyv történelmi korszakhatára a XX. század eleje. A nyugat-európai és orosz állam- és jogfejlődésen kívül külön fejezetek foglalkoznak Délkelet-Európa jogrendjével is. A fejezetek élén minden esetben bő irodalomjegyzék szolgál útmutatásul.

A könyv hatalmas lexikális anyagot tartalmaz, továbbá korszerű történelemszemléletet tükröz. Fontos kézikönyv.

Bevezetés a pedagógiába. Szöveggyűjtemény. (Szerk.: Czike Bernadett). Bp. Eötvös József Könyvkiadó, 1996, 192 oldal 1353 Ft

A mű egy kurrens német pedagógia-tan-
könyv magyar változata, amely a hazai kiadás szerkesztőjének előszava szerint arra

lenne hivatott, hogy alternatívát kínáljon az itthon forgalomban lévő, avított szemléletű bevezető áttekintésekhez képest.

A kötet újdonsága nem annyira tartalmában, hanem inkább előadásmódjában rejlik. Teljesen hagyományos értelemben fogja fel a pedagógia – és ezen belül a neveléstudomány – tárgykörét, a pedagógia részterületeit. Nem hirdet radikálisan eredeti elveket a nevelés lehetőségeiről, céljairól, módszereiről szólva sem, ám ahogyan anyagát csoportosítja, az erősen különbözik a hasonló tárgyú magyar tankönyvek gyakorlatától. Minden fejezetben élesen elkülönülnek a feltétlenül elsajátítandó ismeretek a háttér-információkkal szolgáló kiegészítő anyagtól. A szikáran fogalmi meghatározások a tematikai egységeket lezáró olvasmányokkal jól válogatott szöveggyűjteményt alkotnak, ahonnan egy-egy kérdés további szakirodalmából is ízelítőt lehet kapni. A fejezetekhez összefoglalások és feladatok is kapcsolódnak. A már említett szövegválogatásokat a magyar kiadásban hazai szerzők is kiegészítették.

A könyv nem csupán a különböző szintű pedagógusképzésben válhat kötelező olvasmánnyá, hanem a pedagógiát oktató egyéb felsőoktatási intézményekben is.

Campbell, Ross: Dühöngő ifjak. Hogyan terelhetjük modern gyermekeink haragját? Bp. Harmat Kiadó, 1996, 156 oldal 380 Ft

A társadalmunkban előforduló problémák javarésze a helytelenül kezelt *haragra* vezethető vissza, elősorban azért, mert az emberek többsége nem tanulta meg, hogyan kezelje kudarcát, csalódásait – vallja a kötet szerzője, Ross Campbell amerikai pszichológus. A harag olyan érzelm, amelyet – szerinte – meglehetősen kevéssé értünk.

A szerző bemutatja a harag néhány fontos definícióját és következményeit a gyermeknevelésben (osztályzatok romlása, a szülő és gyermek elhidegülése, ez utóbbi deviáns, illetve agresszív viselkedése, depresszió stb.), majd a gyermekek életkori szakaszainak függvényében ismerteti a harag jellemző kifejezési formáit. Ezt követően példákat és tapasztalatokat nyújt a harag kezelésének megfelelő formáihoz. A könyv egyik legérdekesebb fejezete a tekintélytiszteltet és tekintélyellenesség kérdéskörét tárgyalja. A különleges problémákkal (hiperaktivitás, krónikus betegség, alacsony koncentrációképesség stb.) küszködő gyermekek dühkitöréseit kiváltó okok felsorolása és kezelésük módjainak áttekintése zárja a kötetet.

A könyv elsősorban szülőknek íródott, de gyakorló pedagógusok számára is hasznos ismereteket, szemléletmódot tartalmaz. Noha a szerző hangsúlyozottan a keresztény vallás nézőpontjából fejti ki mondanivalóját, a könyv azoknak is ajánlható, akik a nevelést nem vallásos szellemben gyakorolják.

Fraser, Angus Sir: A cigányok. Osiris Kiadó, Bp. 1996, 333 oldal (Osiris könyvtár. Történelem) 980 Ft

A nemzetközi hírű angol cigánykutató több évtizedes vizsgálódásának eredményeképpen a cigányság egyetemes történetének összefoglalására vállalkozott. Könyve egyszerre történet, etnológiai jellemzés, nyelvészeti bűvárkodás, szociológiai vizsgálat, valamint emberjogi szempontú analízis.

A cigányság őstörténete – elsősorban a források szegénysége miatt – ma is a legvitatottabb, leginkább bizonytalan terület. A szerző részletesen beszámol a különböző elméletekről, amelyek sokszor élesen szemben állnak egymással, s amelyek közül a legvalószínűbbek is csak abban egyeznek meg,

hogy a mai cigányok közös ősei India területéről indultak világméretű emigrációs útjukra, feltehetően mintegy kilencszáz évvel ezelőtt. Erősen valószínűsíthető az is, hogy a nemzetközi szakirodalomban ma *romnak* nevezett cigány nyelv, illetve annak őse az indoeurópai nyelvek családjába tartozik. Viszonylag gazdag forrásadatok alapján rajzolható meg a cigányság nyugatra vándorlása, a vándorlás legfontosabb állomásai (Perzsia, Örményország, Bizánc, Görögország, Balkán, Magyarország, Nyugat-Európa stb.). A történet nyomon követése adja a könyv alapszerkezetét. A könyv utolsó, *Modern idők* címet viselő fejezete, amely a cigányság II. világháború utáni történetével foglalkozik, a kiadvány legérdekesebb anyagrésze.

A könyv, amelyben a hazai szerkesztő kiegészítéseinek jóvoltából számos magyarországi vonatkozás, adat szerepel, ma a legjobb általános tájékoztató a cigányságról.

Volentics Anna: Gyermekvédelem és szocializáció. Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó. 1996. 280 oldal 1658 Ft

A szerző bizonyos szűkítésekkel a gyermekvédelem két nagy területe, a problémamegelőzés és a problémakezelés közül az utóbbira koncentrált, végső célja olyan modell kidolgozása volt, amely megértőbb, segítő és humanizált problémakezelő gyermekvédelmi rendszer működését teszi lehetővé.

A közelmúltban a gyermekvédelmi szolgáltatások visszaszorulásának lehettünk tanúi Magyarországon, noha a megoldandó problémák tovább növekedtek. Volentics

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára szerzeményeiből)

Anna szerint a gyermekvédelem „társadalmasíthatósága” csalóka illúzió, az alapellátást továbbra is az államnak kell biztosítania. Tévhit – a szerző szerint – az is, hogy a nevelőszülői hálózat bővítésével és az egyházak nagyobb szerepvállalása által jelentős összegek takaríthatók meg a gyermekvédelemben – csak egy hivatásos szakembergárda képes a gyermeki szükségletek adekvát kielégítésére. A könyv írója ugyanakkor a bentlakásos rendszert a „túlvállalás csapdájába eséstől” is félti. A mai túlkoncentrált, ugyanakkor szétaprózódott gyermekvédelmi rendszer hibáinak kiküszöbölésére megoldásként olyan *szükségletorientált problémakezelő modellt* javasol, amely az illetékes szaktercák feladatait is tartalmazza.

Nyugat-Európában már bebizonyosodott, hogy a bentlakásos intézmények humanizált formájukban is megtartják „totális” jellegüket, nem igazán képesek pozitív nevelőhatások kifejtésére. Ezért a szerző a zárt és a nyitott bentlakásos intézménytípus közül az utóbbit tartja alkalmasabbnak a reszocializációs célok megvalósítására.

A könyv – a feldolgozott anyag mennyiségét és az elemzések minőségét tekintve – alapműnek tekinthető. A problémakezelő gyermekvédelem és a reszocializáció együttes elemzése kettős hiányt pótol, a mű segítségére lehet a gyermekvédelmi és kriminálpolitikai döntéshozóknak. Fontos nemcsak a problémakezelő gyermekvédelem területén dolgozó szakemberek, hanem a nehezen nevelhető, inadaptált, foggyatékos gyermekekkel foglalkozó pedagógusok számára is.